

HM3-Archiv NM

VÝROČNÍ ZPRÁVA za rok 2003

1. Tvorba sbírek – charakteristika akviziční činnosti

a) *Počet nových přírůstků: celkem: 20 př. č.*

Získáno nákupem:

1. Jaroslav Honc, 11.–14. část osobního fondu, 44 kart. (kart. 221–264) – prodala PhDr. Ing. Jaroslava Honcová, CSc. (př. č. 1/03, 9. 1. 2003; 7/03, 1. 4. 2003; 8/03, 22. 5. 2003; 11/03, 10. 7. 2003) – zapláceno v r. 2000;
2. Sběrka Bohuslava Duška, doplňky: 1) Vladislav Jagellonský Českým Budějovicím 22. 5. 1548, 2) arcikníže Ferdinand úředníkům v Kutné Hoře 15. 8. 1548, 3) Rudolf II. Mělníku 28. 8. 1597, 4) Jáchym Oldřich z Hradce výhostní list 24. 9. 1601, 5) Adam Pavel Slavata zemským úředníkům 27. 1. 1637, 6) cech kožešníků ve Žďáru nad Sázavou výuční list 3. 2. 1685 – prodala Hermína Dušková (př. č. 17/03, 5. 12. 2003)
3. Pamětní kniha Maxmiliána Gerstenkorna, inspektora buštěhradské dráhy, 1. 3. 1888, 1 svazek – prodala Anna Chadová (př. č. 18/03, 5. 12. 2003).

Dary:

1. Marie Šebelíková, osobní a rodinné doklady, 1 složka (Hn 101) – darovala Marie Šebelíková (př. č. 6/03, 26. 2. 2003);
2. Antonín Blabolil: Dokumentační sbírka Čs. strany lidové, 1 kart. (kart. 49) – daroval Antonín Blabolil (př. č. 9/03, 30. 5. 2003);
3. Josef Hanzal, osobní fond historika a jeho manželky, cca 20 kart. – darovala neteř (př. č. 12/03, 21. 7. 2003);
4. Michal Reiman, 4. část osobního fondu, 11 kart. (kart. 23–34) – daroval dr. Michal Reiman (př. č. 13/03, 25. 7. 2003);
5. Václav Doležal, osobní a rodinné doklady, 1 složka (Hn 101) – daroval syn PhDr. Dušan Doležal (př. č. 14/03, 28. 7. 2003);
6. Erbovní listina Leopolda I. z 3. 11. 1676 – rytířský stav a erb pro bratry Hanse Wolfa a Wenera von Steinhausen, ověřený opis z 22. 5. 1888, 1 svazek – daroval Miloš Kadeřábek (př. č. 15/03, 8. 9. 2003);
7. Vojtěch Čížek, část osobního fondu, 3 kart. (kart. 33–35) – darovala PhDr. Milena Šimsová (př. č. 16/03, 28. 10. 2003).

Převody z jiných institucí (a odd. NM):

1. Emanuela Nohejlová-Prátová, část osobního fondu, 1 karton (kart. 40) – předal z NM PhDr. Eduard Šimek, CSc. (př. č. 1/03, 8. 1. 2003);
2. Dopisy Zikmunda Wintera adresované Josefu Kalouskovi 1900–1912, 47 ks – převod z LA PNP (př. č. 3/03, 16. 1. 2003);
3. Dopis Ivana Šišmanova adresovaný J. L. Pičovi 1902, 1 list – převod z LA PNP (př. č. 4/03, 16. 1. 2003);
4. Čs.-lotyšská společnost, výstřižky z novin a noty, 1 složka – převod z LA PNP (př. č. 5/03, 16. 1. 2003);
5. Josef Tichý, osobní fond knihovníka, 2 kart. – předáno z KNM, (př. č. 10/03, 6. 6. 2003);
6. 3 tištěné pozvánky, 1820–cca 1840 – předáno z ONČD (př. č. 19/03, 11. 12. 2003);
7. Ivan Dérer, dodatky k osobnímu fondu: drobné tisky, novinové výstřižky, fotografie, 1 složka – převod z Archivu Ústavu TGM AV ČR (př. č. 20/03, 16. 12. 2003).

b) Charakteristika získaných sbírkových předmětů:

Získali jsme dva nové osobní fondy (Josef Hanzal, Josef Tichý), tři drobné osobní fondy (Sbírka Hn: V. Doležal, M. Gerstenkorn, M. Šebelíková), významné dodatky k již evidovaným osobním fondům a k úřední registratuře NM a několik jednotlivin k historickým a dokumentačním sbírkám.

Do sbírky pečetních typářů se vrátilo 8 typářů odcizených r. 1995, které byly vykoupeny soukromými sběrateli a předány zpět archivu. 27. 6. 2003 daroval Josef Višek typáře C7, C15, D29, D72, D73 (v hodnotě 100.000,- Kč); 4. 7. 2003, daroval Ing. Pavel Maličský typáře A66, A105, A210 (v hodnotě 35.000,- Kč).

2. Odborné zpracování sbírek, péče o ně a jejich badatelské využití

a) Odborné zpracování sbírek:

Evidence II. stupně: plán: ANM je mimo evidenci CES MK ČR

Zpracování fondů a sbírek:

Jiří Bareš: uspořádal a zinventoval osobní fond F. X. Margold:

František Xaver MARGOLD (1887–1967), inventář ANM č. 256, 6 kart., 4+6 ss., 182 inv. č.;

Má rozpracovaný osobní fond František Drda.

Milena Běličová: zinventovala drobný fond:

Spolek vysokoškolských odborných úředníků Národního muzea v Praze (1899–1958) – Df 7; inventář ANM č. 254, Praha 2003, 1 kart., 2+2 ss., 53 inv. č.;

Identifikovala podle staré evidence 98 pečetních typářů, dalších 113 neurčených roztrídila do tematických skupin a nově popsala.

Má rozpracovanou písemnou část osobního fondu fotografa Karla Hájka.

Lenka Hajná: má rozpracovaný úřední fond Ornitologická společnost.

Libor Jůn: dokončil pořádání a inventarizaci osobního fondu Vilém Hromádko:

Vilém HROMÁDKO (1881–1959), inventář ANM č. 257, Praha 2003, 29 kart., 78 ss., 1100 inv. č..

Pavla Kreuzigerová: má rozpracovanou dokumentační sbírku Antonín Blabolil:

Československá strana lidová.

Jarmila Pešková: uspořádala a zinventovala dodatky k osobnímu fondu Karel Guth (2 kart., inv. č. 438–501);

Má rozpracovaný osobní fond Jaroslav Jiljí Jahn.

Lucie Swierczeková: má rozpracovaný rodinný fond Zátkovi.

Miroslava Vandrovcová: zinventovala dodatky ke Sbírce rukopisů (55 sv.), zkompletovala inventář:

Sbírka rukopisů ([1500]–1989), Milena Černá, Miroslava Vandrovcová, inventář ANM č. 253, Praha 2003, 3+91 ss., 562 rkp.;

Sepsala část fotografií Hradního fotoarchivu (5 krabic, 1926–1927), srovnáním s denním tiskem doplnila soupis k r. 1920.

Milan Vojáček: dokončuje inventarizaci osobního fondu Bohuš Rieger ml., celkový rozsah 25 kartonů, probíhá zápis inventárních čísel do databáze Bach – hotovo 11 kartonů, 520 inv.č.

Studenti oboru archivnictví FF UK zpracovali v rámci odborné praxe:

Martina Maříková: uspořádala a z inventovala úřední fond Československá obec legionářská – Jednota Dejvice:

Československá obec legionářská – Jednota Dejvice (1921–1948); inventář ANM č. 258, Praha 2003, 7 kart., 6+30 ss., 1010 inv. č.

Jakub Zouhar: uspořádal a z inventoval osobní fond Josef Pešek:

Josef PEŠEK (1878–1958); inventář ANM č. 255, Praha 2003, 4 kart., 5+9 ss., 185 inv. č.

b) Změny v uložení sbírek a ve vybavení depozitářů. Stav depozitářů:

Příruční depozitáře v Praze Na Zátorách 6 byly opatřeny kvalitnějšími mřížemi, jejichž umístění kromě lepšího zabezpečení umožňuje v teplých suchých měsících větrání okny. Elektronický zabezpečovací systém byl na žádost bezpečnostní agentury Ares Group rozšířen o další čidla, sledující případné rozbití oken.

V depozitáři v Terezíně od loňské srpnové povodně přetrvává zvýšená vlhkost, kterou se snažíme snižovat odvlhčovači: ke 4 původním (v I-108, I-109-110, I-194, I-196-197) jsme od správce objektu dostali k dispozici dalších 5 (umístěny v I-111, I-201, I-205, 2 na chodbách).

V lednu 2003 byla z obavy před další povodňovou vlnou (loni zaplavená) sbírka pečeti (cca 40.000 ks) přestěhována i s odvlhčovačem z přízemí do 1. patra (I-196-197).

Jinak v uložení sbírek nedošlo k žádným zásadním změnám, pouze k dílčím přesunům v rámci depozitárních místností v Terezíně (zaznamenáno do lokace).

c) Ošetření sbírek (plynování, desinsekce):

V Terezíně bylo provedeno plynování proti plísním v místnostech I-196-197 (sbírka pečeti zasažená povodní a následně plísní) a I-205 (registratura MISS částečně zasažená plísní).

Sbírka pečeti je v současné době vysušená a v celkem dobrém fyzickém stavu, z prostředků pojišťovny byl zakoupen nový obalový materiál (papírové krabičky a sáčky od firmy Pragoline, s. r. o.). V příštím roce se pokusíme zajistit jejich desinfekci a konzervaci (nabídka podílu na mezinárodním projektu s využitím enzymů).

Sbírka pečetních typářů je částečně zasažena rzí. Nadaci Preciosa jsme požádali o financování restaurace 10 nejpostiženějších typářů. Na restaurování dalších 40 typářů z prostředků pojišťovny byla uzavřena smlouva s restaurátorem kovů Ing. Janem Josefem. V prosinci vyrobila firma Tomos Praha, a. s. na zakázku 63 speciálních přihrádkových krabic, do kterých bude v příštím roce celá sbírka pečetních typářů postupně uložena.

Registratura MISS (cca 80 sv. závěrečných prací ve 20 kartonech) byla od plísně očištěna lihem.

d) Příprava katalogů částí sbírkových fondů; publikace katalogů sbírkových fondů (autor, název, vydavatel, rok vydání, počet stran, počet vyobrazení, ISBN, vydáno s podporou Grantové agentury ČR, MK ČR apod.): 0

e) Počet předložených a zapůjčených předmětů domácím a zahraničním badatelům:

Celkem bylo ve studovně předloženo 1214 kartonů, 22 listin, 23 rukopisů, tj. průměrně cca 5 kartonů na 1 badatele (řada z nich byla předkládána opakovaně, celkem předloženy 1668×). Z toho 55 kartonů a 6 listin zahraničním badatelům.

f) Počet badatelů a badatelských návštěv:

Počet badatelů: 22 zahraničních + 223 domácích = 245 vyplněných badatelských listů
992 badatelských návštěv.

3. Prezentace sbírek:

I. Výstavy ve vlastních a v dlouhodobě pronajatých prostorách:

1. „V práci a věděni jest naše spasení. František Ladislav Rieger 1818–1903“ (scénář Mgr. M. Vojáček), ohoz Pantheonu NM, 8. 10. 2003–4. 1. 2004, 147 ks;
2. „Voda a život“ (komisařem výstavy a autorem scénáře za HM Mgr. Libor Jůn), chodba v přízemí NM, 23. 10. 2003–30. 6. 2004; 54 ks (část v kopiích).

II. Výstavy NM v objektech jiných pražských institucí: 0

III. Výstavy NM v objektech mimopražských institucí: 0

IV. Výstavy NM v zahraničí: 0

V. Zápůjčky sbírkových předmětů na výstavy:

A: domácí: název výstavy, místo konání, termín, počet zapůjčených předmětů:

1. „Svobodní zednáři v Čechách, na Moravě a ve Slezsku“, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 25. 10. 2002–31. 3. 2003, 43 ks;
2. „František Ladislav Rieger – život a dílo“, Muzeum a Pojizerská galerie v Semilech ve spolupráci s NM, 24. 4.–29. 6. 2003, 777 ks (vystaveny kopie);
3. „Matice česká v severních Čechách“, Kabinet knižní kultury KNM, 1. 10. 2003–18. 1. 2004, 3 ks;
4. „150. výročí narození historiografa a orientalisty Justina Václava Práška“, Vlastivědný spolek dr. J. V. Práška ve spolupráci s Oblastním muzeem Praha-východ a Archivem NM, Arnoldinovský dům v Brandýse nad Labem, 9.–26. 10. 2003, 369 ks v originále + 39 snímků v digitální kopii.

B: zahraniční: název výstavy, místo konání, termín, počet zapůjčených předmětů:

1. „Alte Klöster, neue Herren. Säkularisation im deutschen Südwesten“, Württembergisches Landesmuseum Stuttgart, Bad Schussenried, 1. 4.–15. 6. 2003 (do 5. 10. fotokopie), 2 ks

VI. Katalogy výstav a jiné publikace k výstavám: 0

VII. Prezentace sbírek v publikacích a médiích:

1. Židovské muzeum Praha, fotografie pergamenové listiny A 143 do katalogu stálé expozice *Dějiny Židů v Čechách a na Moravě I.: od počátků k emancipaci*, 1 ks.
2. Slovanský ústav AV ČR, fotografie z fondu K. Kramář do publikace *K. Kramář. Sborník statí a dokumentů k 65. výročí úmrtí*, 4 ks.

3. Württembergisches Landesmuseum Stuttgart, fotografie pergamenové listiny ŠM 2 do katalogu *Alte Klöster neue Herren. Die Säkularisation im deutschen Südwesten 1803 I Ausstellungskatalog*, Ostfildern 2003; VII.6 Urkunde von Kaiser Friedrich Barbarossa für Weissenau, 1. 11. 1164, s. 321, 1 ks.
4. Říčanské městské muzeum, fotografie pergamenové listiny A 439 a písemností z Genealogické sbírky H do obrazové přílohy práce Marie Opatrná: *Erb pánů z Říčan dochovaný v historických pramenech* na CD-ROM, 19 ks.
5. Nakladatelství Epoque, 10. 7. 2003, fotografování rukopisu prvního zákona československého státu z 28. 10. 1918 z fondu A. Rašín do knihy Zdeněk Veselý: *Dějiny českého státu v dokumentech*, 1 ks.
6. SMK photo & video production ve spolupráci s Českou televizí, 30. 7. 2003, natáčení písemností z drobného osobního fondu Benedikt Roetzl pro dokumentární film o českých botanících, 30 ks.
7. Febio ve spolupráci s Českou televizí a Magistrátem hl. m. Prahy; 10. 9. 2009, natáčení písemností z Topografické sbírky F (výuční listy pražských cechů) a fotoarchivu Práce a Národní politiky a agentury Tetřev, 24 ks.
8. Nakladatelství Paseka, 10. 9. 2003 fotografování obrázků ze šlechtických památníků (rkp. č. 10, 24) ze sbírky rukopisů do knihy Marie Koldinská: *Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic*, 7 ks.
9. Nakladatelství Lidové noviny; 12. 9. 2003, fotografování obrázků ze šlechtických památníků (rkp. č. 5, 10, 12) ze sbírky rukopisů do knihy Petr Maťa: *Svět české aristokracie v letech 1500–1700*, 4 ks.
10. Česká televize, 25. 9. 2003, filmování ze sbírky plakátů (3 ks) a fotoarchivu Práce a Národní politiky (6 fotografií) pro kulturní magazín X aneb x krát o kultuře O prezidentských záštítách, 9 ks.
11. Nakladatelství Paseka; 1. 10. 2003, fotografování fotografií z osobních fondů J. Kapras, V. Klumpar a z fotoarchivu Práce a Národní politiky (22 ks) a ze sbírky plakátů (4 ks) do knihy Jan Kuklík – Jan Gebhart: *Druhá republika*, 26 ks.
12. Nakladatelství HQ-KONTAKT; fotografie z Fotoarchivu Práce a Národní politiky a fondu J. Klumpar do knihy Jan Gebhart – Libor Jůn – Petr Pithart: *XX. století v Kolovratském a Valdštejnském paláci*. (pro vnitřní potřebu Senátu ČR), 44 ks.

4. Ostatní kulturní aktivity

I. Přednáškové cykly: 0

II. Přednášky:

Libor Jůn:

- „Huerta Poberta už je u čerta“, Kroužek pro dějiny raného novověku, Praha, 17. 11. 2003;
 „Jan Rudolf Breda a jeho potomci na Lemberku“, PeF TU Liberec, akademický přednáškový cyklus, Liberec, 9. 12. 2003.

III. Jiné akce:

Odborné exkurse do Archivu NM:

27. 2. Exkurse pro studenty oktávy Křesťanského gymnázia, Kozinova 1000, Praha 10 (M. Vojáček);
27. 3. Exkurse pro studenty archivnictví FF UK, PhDr. Zd. Hojda, CSc. (M. Vojáček);

16. 9. Exkurse pro část studentů sexty Křesťanského gymnázia, Kozinova 1000, Praha 10 (M. Vojáček, L. Jůn);
11. 11. Exkurse pro studenty kvarty a kvinty Gymnázia Thomase Manna, Střížkovská 32, Praha 8 (M. Vojáček);
12. 11. Exkurse pro pracovníky Okresního archivu v Jablonci nad Nisou (M. Běličová);
9. 12. Exkurse pro studenty 1. ročníku historie FF UK, doc. PhDr. J. Čechurová, PhD. (J. Čechura);
13. 12. Exkurse pro studenty 1. ročníku magisterského studia PeF TU Liberec (L. Jůn).

5. Vědeckovýzkumná činnost, činnost pedagogická a organizační

I. Přehled řešených vědeckovýzkumných úkolů:

Název úkolu: **Katalog Sbírký pergamenových listin do r. 1526**

Řešitel: PhDr. Milena Běličová

Termín zahájení a ukončení úkolu: 2003–2005

Předpokládaný výstup řešení úkolu: kniha vydaná Odborem archivní správy MV ČR

Úkol nebyl splněn, řešitelka na něm vůbec nezačala pracovat pro zaneprázdnění jinými neodkladnými činnostmi (likvidace následků povodní: evidence pečetidel, rozkreslení náhradních obalů; úřední agenda). Protože v příštím roce bude řešitelka organizovat skartaci spisového materiálu NM a podílet se na projektu Před objektivem T. G. Masaryk..., úkol se zatím ruší.

Název úkolu: **Před objektivem T. G. Masaryk. Hradní fotoarchiv 1918–1933**

Řešitel: PhDr. Milena Běličová

Spoluřešitelé: Mgr. Eva Javorská (Archiv KPČR); Mgr. Libor Jůn, PhDr. Miroslava Vandrovcová

Termín zahájení a ukončení úkolu: 2003–2005

Projekt nebyl na MK ČR přijat. Formou interního úkolu na něm z řešitelů a spoluřešitelů v r. 2003 pracovala pouze PhDr. Miroslava Vandrovcová, která sepsala inventář fotografií z let 1926–1927 (5 krabic) a formálně s ním sjednotila svůj inventář k letům 1920, 1924 a 1925. V deníku Venkov dohledala všechny události zachycené na fotografiích z roku 1920; jako doprovodný materiál k inventáři vytvořila popis těchto událostí a biografické medailony k osobnostem pravidelně se vyskytujícím na fotografiích. Pro ostatní kolegy sepsala pravidla použitá při inventování této fotografické sbírky.

Návrh byl znovu podán na léta 2004–2005 a opět nebyl přijat, v dubnu jej podáme do GA ČR.

Název úkolu: **Korespondence TGM a K. Kramáře**

Řešitel: PhDr. Ivana Ebelová, CSc. (FF UK)

Spoluřešitelé: Lucie Swierczeková, Vlasta Quagliatová, Radka Nováková (studentky archivnictví FF UK)

Termín zahájení a ukončení úkolu: 2003

Předpokládaný výstup řešení úkolu: kniha

Projekt nebyl GA UK přijat, ale byl zařazen jako součást širšího projektu „Masaryk a realisté“ Ústavu TGM AV ČR, GA ČR. Lucie Swierczeková a její spolužačky připravily edici korespondence z osobního fondu Karel Kramář v Archivu NM (110 ks) a z Archivu Ústavu TGM (110 ks), dále pracují na edici dopisů z Archivu KP ČR (40 ks).

Název úkolu: **Příběh knihy o Kostí**

Řešitel: Prof. PhDr. Jaroslav Čechura, DrSc.

Termín zahájení a ukončení úkolu: 2002–2003

Předpokládaný výstup řešení úkolu: kniha v nakladatelství Argo

Úkol byl splněn, edice s úvodním textem je dokončena a odevzdána nakladatelství Argo.

Název úkolu: **Korespondence Arne Nováka a Josefa Pekaře**

Řešitel: Prof. PhDr. Jaroslav Čechura, DrSc.

Termín zahájení a ukončení úkolu: 2003–2004

Předpokládaný výstup řešení úkolu: kniha v nakladatelství Atlantis

Úkol probíhá, edice je z větší části připravena, probíhají konečné úpravy; další průběh závisí na možnostech nakladatelství Atlantis.

Název úkolu: **Vilém Hromádko**, odborné zpracování osobního fondu

Řešitel: Mgr. Libor Jůn

Termín zahájení a ukončení úkolu: 2002–2003

Předpokládaný výstup řešení úkolu: archivní inventář

Úkol byl splněn, fond je archivně uspořádán, inventář vložen do databáze Bach.

Název úkolu: **Jaroslav Jiljí Jahn**, odborné zpracování osobního fondu

Řešitel: Mgr. Jarmila Pešková

Termín zahájení a ukončení úkolu: 2002–2003

Předpokládaný výstup řešení úkolu: archivní inventář

Úkol zatím nebyl úplně splněn ze zdravotních důvodů řešitelky a z důvodu velmi podrobného způsobu zpracování (z LA PNP převzato 34 krabic, z toho zpracováno 12 krabic zatím do 22 kartonů), v r. 2004 bude dokončena inventarizace a napsán odborný úvod.

Název úkolu: **Sbírka rukopisů**, odborné zpracování dodatků ke sbírce

Řešitel: PhDr. Miroslava Vandrovcová

Termín zahájení a ukončení úkolu: 2003

Předpokládaný výstup řešení úkolu: dodatky ke katalogu sbírky

Úkol byl splněn, dodatky ke sbírce rukopisů (55 sv.) jsou zpracovány a doplněny do inventáře.

II. Účast na vědeckých konferencích:

A: domácí:

Jiří Bareš:

„František Ladislav Rieger a česká společnost 2. poloviny 19. století“, 24.–25. 4. 2003, Semily;

„Otevřená historie“, 14. 10. 2003, tisková konference v AV ČR, týkající se vyučování dějepisu a archivního zákona.

Milena Běličová:

„Teorie, praxe a věda v archivech“, 10. konference archivářů ČR, 5.–7. 5. 2003, Jindřichův Hradec; diskusní příspěvek (vypracovaný s M. Vandrovcovou) *Zkušenosti Archivu NM s evidenční databází BACH a přízpůsobení pořádání fondů tomuto programu.*

Jaroslav Čechura:

„František Kutnar a české agrární dějepisectví“, 7. 10. 2003, Karolinum; referát *Zamyšlení nad perspektivami českého agrárního dějepisectví dnes.*

Libor Jůn:

„Město a voda; Praha, město u vody“, 7.–8. 10. 2003, Archiv hl. města Prahy, diskusní příspěvek *Vltava a obrana Prahy v letech 1618 až 1763.*

Jarmila Pešková:

„Věda v exilu“, 11.–12. 11. 2003, Výzkumné centrum pro dějiny vědy AV ČR a UK, v budově Prezidia AV ČR.

Milan Vojáček:

„František Ladislav Rieger a česká společnost 2. poloviny 19. století“, 24.–25. 4. 2003, Semily; referát *Čechové, na řípu! F. L. Rieger cukrovarník na Malči*;
„Otevřená historie“, 14. 10. 2003, tisková konference v AV ČR, týkající se vyučování dějepisu a archivního zákona;
Seminář věnovaný vztahu holokaustu a dneška, 20.–21. 10. 2003, Památník Terezín;
„Fenomén komunismu“, 18. 11. 2003, projektový den Křesťanského gymnázia, Praha 10.

B: zahraniční: 0

III. Pedagogická činnost v rámci vysokoškolské výuky:

Jiří Bareš:

Výuka na Ústavu hospodářských a sociálních dějin FF UK:

ZS 2003 Mezi uměním a řemeslem (historie sklářské výroby v Čechách), přednáška

Jaroslav Čechura:

Hlavní pracovní poměr na Ústavu českých dějin FF UK – profesor

Libor Jůn:

Výuka na katedře dějepisu a didaktiky Pedagogické fakulty Technické univerzity v Liberci, 1 den v týdnu:

LS 2003 Obecné dějiny 1945 až 2000, seminář, přednáška

LS 2003 Vybrané kapitoly z obecných dějin. Dějiny kultury 20. stol., specializační přednáška

ZS 2003 Vybrané kapitoly z obecných dějin 17. až 19. století, specializační přednáška

ZS 2003 Obecné dějiny 1918 až 1945, přednáška

IV. Pedagogická činnost v rámci výuky muzejnictví na Vyšší odborné škole informačních služeb: 0

V. Organizační činnost v rámci vědních oborů, muzejnictví atd.:

Milena Běličová:

– členka komise AMG připravující připomínky k archivnímu zákonu, schůzka 5. 11. 2003 v Archivu MÚ AV ČR, následné vypracování připomínek

Jaroslav Čechura:

– člen komise pro státní a rigorosní zkoušky pro obor historie – FF UK (tzv. zástupce státu)

– člen oborové rady Ústavu hospodářských a sociálních dějin FF UK

– člen oborové rady Ústavu českých dějin FF UK

– člen redakční rady Historický obzor

– člen redakční rady Sborníku NM, řada A-historická

– vedoucí redaktor Časopisu Národního muzea, řada A-historická

Libor Jůn:

– člen přípravné komise pro vytvoření historické expozice „Památníku Vítkov“

VI. Spolupráce se zahraničím

Zahraníční badatelé (jméno, místo, stát, příp. název instituce):

1. Andeweg, Gerrit Dirk; Zevenhuizen, NL
2. Arburg, Adrian von; Schüpfhein, CH
3. Brüstl, Karin; Wien, A
4. Debicki, Jacek; Wroclaw, PL (Universita Wroclaw)
5. Dimond, Mark; Cardiff, GB (University of Swansea)
6. Hauner, Milan; Madison, USA
7. Hlobilová, Eva; Haarlem, NL (UVA Amsterdam)
8. Ivantyšinová, Tatiana; Bratislava, SK (HÚ SAV)
9. Johnson, Samantha T.; Cardiff, GB (Cardiff University)

10. Koch, Walter; München, D (Universität München)
11. Laptěva, Ljudmila; Moskva, RU (MSU Lomonosova)
12. Lemeckine, Ilija; Volgograd, RU
13. Marek, Michaela; Leipzig, D (Universität Leipzig)
14. Nowinowski, Sławomir; Lodž, PL (Universita Lodž)
15. Podolec, Ondrej; Bratislava, SK (HÚ SAV)
16. Radovanovič, Bohan; Bratislava, SK
17. Segľová, Lucia; Sulčany, SK (FF KU Bratislava)
18. Schweizer, Claudia; Wien, A
19. Spyra, Janyk; Cieszyn, PL (Muzeum Cieszyn)
20. Ševčenko, Kirill; Novočerkassk, RU (Universita Peterburg)
21. Wittig Thomas, Neustadt/Sa, D
22. Wolf, Rüdiger; Wien, A (Mozarteum Salzburg)

Zahraniční cesty a stipendia zaměstnanců NM (jméno, stát, instituce, v níž studovali): 0

Přednášky v zahraničí: 0

VII. Bibliografie pracovníků:

BAREŠ, Jiří

recenze sborníku: (edd.) Jana Macháčová – Jiří Matějček: Studie k sociálním dějinám, Kutná Hora – Opava – Praha 2000, 129 ss.; in: Prager Wirtschafts- und Sozialgeschichte Mitteilungen 2001/2002, Prag 2003
[ISBN 80-7308-031-1]

BĚLIČOVÁ, Milena

Archiv Národního muzea v povodni; in: ČNM-A 172, 2003, č. 1–2, s. 101–106.
[ISSN 0139-9543]

ČECHURA, Jaroslav

Černínové versus Kysibelští. Dokořán, Praha 2003, 211 ss.
[ISBN 80-86569-06-3]

ČECHURA, Jaroslav – ČECHUROVÁ, Jana

Znovu po stopách Pekařova třetího dílu Knihy o Kosti; in: ČČH 101, 2003, s. 106–120.
[ISSN 0862-6111]

ČECHURA, Jaroslav – ČECHUROVÁ, Jana

Dialog Josefa Pekaře a Františka Teplého o šlechtě a pozemkové reformě; in: AUC – Phil. et hist. 1, Studia historica LI, Karolinum, Praha 2003, s. 13–22.
[ISSN]

ČECHURA, Jaroslav

Předmluva; in: Tomáš Petráček, Fenomén darovaných lidí v českých zemích 11. a 12. století. K poznání hospodářských a sociálních dějin českých zemí doby knížecí; Praha 2003, s. 5–6.
[ISBN 80-7308-041-9]

ČECHURA, Jaroslav

Panství Frýdlant po třicetileté válce (Norma, konfesionalizace a každodenní realita); in: Historická Olomouc XIII. (Konec švédské okupace a poválečná obnova ve 2. polovině 17. století), Olomouc 2002 (vyšlo 2003), s. 83–97.
[ISBN 80-224-0177-0]

ČECHURA, Jaroslav

„...toho roku byla velká nadúroda ořechů“. Objektivní a subjektivní moment v peticích selských revolt 17. století – příklad Kysíbl; in: (edd.) Marie Koldinská – Alice Velková: Historik zapomenutých dějin. Sborník příspěvků věnovaných prof. dr. E. Maurovi, Libri, Praha 2003, s. 211–220.

[ISBN 80-7277-223-6]

ČECHURA, Jaroslav

Quellen zu den böhmischen Bauernauständen im Jahre 1680; in: (edd.) Josef Pauser – Martin Scheutz – Thomas Winkelbauer: Quellenkunde der Habsburgermonarchie (16.–18. Jahrhundert). Ein exemplarisches Handbuch, R. Oldenbourg Verlag Wien München 2004, s. 585–590.

[ISBN 3-7029-0477-8]

[ISBN 3-486-64853-5]

JŮN, Libor

Právník a diplomat Vojtěch Mastný na snímcích ateliérů Drtikol, Eckert a Langhans.

In: Historická fotografie 1/2003, s. 6–10.

[ISBN 80-85031-17-5]

[ISBN 80-85475-99-5]

[ISSN 1213-399X]

GEBHART, Jan – JŮN, Libor – PITHART, Petr

XX. století v Kolovratském a Valdštejském paláci. Praha 2003

[bez ISBN, pro vnitřní potřebu Senátu ČR]

SWIERCZEKOVÁ, Lucie – KOCÁNOVÁ, Barbora

IV. všeobecný sjezd polských archivářů; in: AČ 53, 2003, s. 29–31.

[ISSN 0004-0393]

SWIERCZEKOVÁ, Lucie

Uplatnění archivářů na trhu práce v České republice; in: AČ 53, 2003, s. 200–201.

[ISSN 0004-0393]

SWIERCZEKOVÁ, Lucie – KOCÁNOVÁ, Barbora

IV. Powszechny Zjazd Archiwistów Polskich; in: ČAS v roce 2002. Ročenka České archivní společnosti, Praha 2003, s. 36–37.

[ISBN 80-903251-0-6]

SWIERCZEKOVÁ, Lucie – STRŽÍTESKÝ, Hynek

Tematická studentská sekce Praha v roce 2002; in: ČAS v roce 2002. Ročenka České archivní společnosti, Praha 2003, s. 50.

[ISBN 80-903251-0-6]

VANDROVCOVÁ, Miroslava

Zdeněk Lev z Rožmitálu – děd (†1535) a vnuk (†1580); in: ČNM-A 172, 2003, č. 1–2, s. 109–121.

[ISSN 0139-9543]

(Použité zkratky: AČ = Archivní časopis; AUC = Acta Universitatis Carolinae; ČČH = Český časopis historický; ČNM-A = Časopis Národního muzea, řada historická)

6. ZÁVĚREČNÝ KOMENTÁŘ

Archiv NM jako každoročně plnil svoji základní funkci, což je ochrana a zpracování archivních fondů a sbírek a jejich zpřístupňování badatelům ve studovně i prostřednictvím výstav a publikací.

V únoru 2003 byla dokončena „generální inventura JAF 2001“ celostátně nařízená odborem archivní správy MV ČR, kterou archiv kvůli stěhování provedl s ročním odkladem. Databáze evidence fondů a sbírek ANM byla hodnocena jako dobře vedená.

Mezi hlavní úkoly archivů na rok 2003 zařadil odbor archivní správy MV ČR doplnění chybějících zajišťovacích a studijních reprodukcí archiválií prohlášených za kulturní památky. Úkol jsme splnili, fotograf Miloš Heyduk vyhotovil zajišťovací kopie všech čtyř našich archivních kulturních památek na černobílý negativní film 6×7 cm (celkem 724 snímků).

Počet fondů a sbírek ANM se zvýšil z 833 na 838, 22 fondů a sbírek bylo doplněno. 8 fondů a sbírek (nebo jejich částí) bylo nově zpracováno. Celkový rozsah archiválií je 2.513,50 bm.

Negativní událostí roku 2003 byla krádež archiválií ve studovně v době od 2. do 23. června, které se dopustil badatel vystupující pod jménem Jaroslav Blecha. Odcizil archiválie (převážně pohlednice) v odhadované hodnotě 36.350,- Kč. Na základě této zkušenosti jsme zpřísnili kontrolu ve studovně, omezili počet badatelů na 6 osob a požádali o vybavení studovny systémem 2 kamer s monitorem a nahráváním na video (z prostředků ISO). Podle nejnovějších informací od té doby tento „badatel“ pod jiným jménem odcizil písemnosti v několika středočeských a severočeských muzeích. Vyšetřování převzala Policie ČR-Správa hl. m. Prahy-Služba kriminální policie a vyšetřování a je naděje, že pachatel bude dopaden.

K ochraně archiválií by výrazně přispěl provoz skeneru, který Archiv NM dosud nemá k dispozici. Odstranil by nutnost zápůjček k fotografování a mohli bychom řadu písemností zpřístupňovat jen formou studijních kopií, šetřit tak fyzický stav archiválií a vyloučit možnost jejich poškození či odcizení. O kvalitní skener, uzpůsobený i ke snímání skleněných negativů větších formátů (ScanMaker 9800 XL s dianástavcem TMA1600), jsme žádali v programovém projektu předloženém na MK ČR, který však, bohužel, opět nebyl přijat. Podáváme proto žádost o zakoupení tohoto skeneru z investičních prostředků NM. Skener, který jsme v září 2002 získali převodem z prehistorie (z výstavy Evropa kolem roku 1000) se pracovníkům oddělení AIS přes jejich velkou snahu zatím nepodařilo zprovoznit.

Velkým problémem, který se v uplynulém roce v Archivu NM nepodařilo vyřešit, je kvalitnější internetové připojení. Technická nedostatečnost telefonního vedení neumožnila zamýšlené zavedení ADSL, ve které jsme doufali. Pro neochotu Českého Telecomu situaci v oblasti Holešovic řešit, není tato varianta zatím reálná. Současný provoz přes modem, připojený na ¼ kapacity telefonní linky, je poruchový, velmi pomalý a tím i drahý. Jsme

nuceni se omezit na nejnútnejší užívání e-mailové pošty, hledání informací na internetu je pro archiv finančně neúnosné. Věříme, že se podaří zajistit připojení pomocí mikrovlny, které je v jednání a mělo by být uvedeno do provozu nejpozději v únoru 2004.

V souvislosti s plánovaným zapojením EZS archivu na pult centrální ochrany NM, na něž je vázána změna bezpečnostní agentury, by mělo dojít k zavedení modernějšího a úspornějšího softwaru. V současné době EZS protelefonuje cca 800 Kč měsíčně, což bylo asi 11% rozpočtu.

EZS a internetové připojení tak z velké části způsobují stav, kdy více než polovina ročního delimitovaného rozpočtu archivu padne na telefonní poplatky. Tyto prostředky pak samozřejmě chybí na nákup a konzervaci sbírek, obalové materiály a další základní provoz.

Archiv letos poprvé nedokázal dodržet svůj delimitovaný rozpočet a jeho čerpání o 7,8% překročil – velkým mimořádným výdajem byly náklady na pořízení zabezpečovacích fotokopií (negativní materiál a vyvolání 10.395,- Kč), většinu představují telefonní poplatky.

V objektu **Na Zátorách 6** se v srpnu–září (díky odd. technické správy NM) podařilo provést několik stavebních úprav:

1. byly zbourány dřevníky ve dvoře a na jejich místě založen záhon;
2. byla opravena a nově natřena fasáda domu do dvora a obvodových zdí kolem dvora;
3. byly zasazeny nové mříže do čtyř oken depozitářů do dvora;
4. byla natřena všechna nová okna;
5. byla vyměněna 2 zpuchřelá okna (do dvora) v kanceláři v 1. patře za nová;
6. bylo zasazeno nové sklepní okénko s mříží.

V příštím roce by bylo třeba vyměnit zbývajících 8 starých oken do ulice, z nichž některá už jsou v takovém stavu rozkladu, že je téměř nelze otvírat a zavírat, 15. 12. vypadla vlivem větru jedna skleněná okenní tabulka z 1. patra na chodník. Dále by bylo třeba opravit štítovou zeď (plocha štítu, viditelná z projíždějících tramvají, by se dala využít k umístění reklamy) a dřevěné schody do 1. patra.

Personální stav oddělení k 31. 12. 2003

VŠ pracovníci: Mgr. Jiří Bareš – zástup za mateřskou dovolenou
PhDr. Milena Běličová – pověřena vedením
Prof. PhDr. Jaroslav Čechura, DrSc. – vědecký pracovník, ½ úvazku
Mgr. Libor Jůn
Mgr. Jarmila Pešková
PhDr. Miroslava Vandrovcová – t. č. na mateřské dovolené
Mgr. Milan Vojáček, ½ úvazku

SŠ pracovníci: Lenka Hajná
Pavla Kreuzigerová – studentka FF UK, ½ úvazku
Lucie Swierczeková – studentka FF UK, ½ úvazku

úklid: Mgr. Jana Svobodová (18,5 hod. týdně)

Plán na rok 2004:

1. Zpracovávání (inventarizace) fondů a sbírek: František Drda, Jaroslav Jiljí Jahn, Bohuš Rieger ml., Zátkovi, Ornitologická společnost, Výbor pro oslavu 1000. výročí smrti svatého Václava, Antonín Blabolil-Čs. strana lidová, Karel Hájek-Fotoarchiv, Hradní fotoarchiv.
2. Práce na vědeckovýzkumných úkolech podle plánu:
 - „Před objektivem T. G. Masaryk. Hradní fotoarchiv 1918–1933“ (M. Běličová, L. Jůn, M. Vandrovcová);
 - „Korespondence Arne Nováka a Josefa Pekaře“ (J. Čechura);
 - „Český zemský sněm 1609–1610“ (J. Čechura);
 - „Výbor pro oslavu 1000. výročí smrti svatého Václava“ (J. Bareš, L. Jůn);
 - „Jaroslav Jiljí Jahn“ (J. Pešková);
 - „Korespondence TGM a K. Kramáře“ (L. Swierczeková);
 - „Tři generace rodiny Zátků“ (L. Swierczeková);
 - „Bohuš Rieger ml.“ (M. Vojáček);
 - „Velkostatek Maleč v éře F. L. Riegra“ (M. Vojáček).
3. Výstava „Ateliér Jindřicha Vaňka se představuje“ v Hollareu NM (J. Bareš, L. Jůn);
4. Organizace skartačního řízení v odděleních NM, spisový materiál do r. 1995 (M. Běličová);
5. Zpřístupňování fondů a sbírek prostřednictvím studovny.

V Praze 7. ledna 2004

PhDr. Milena Běličová
pověřená vedením Archivu NM